

“Heydər Əliyev kimi bir şəxsin müəllimi olduğum üçün özümü xoşbəxt sanıram”

- ...Lətif müəllim, xoşbəxt adamsınız ki, Heydər Əliyev kimi böyük bir şəxsiyyətin müəllimi olmusunuz. Heydər Əliyevlə ilk tanışlığınız nə vaxt olub? Ona hansı illərdə dərslər demişsiniz?

- Heydər Əliyevlə ilk tanışlığım onun atası Əlirza kişi ilə işlədiyim pedaqoji texnikuma gəldiyi gündən başladı. O vaxta qədər Heydər Əliyevi görməmişdim.

Yaxşı yadımdadır, 1937-38-ci tədris ilinin əvvəli idi. Dərslər artıq başlanmışdı. Bir gün Əlirza kişi oğlu Heydər bizə texnikuma gəldi. Onda mən texnikumda dil-ədəbiyyat müəllimi və dərslər hissə müdiri işləyirdim.

Heydər Əliyev bizim pedaqoji texnikuma gələndə 15-16 yaşları olardı. O, texnikumdan əvvəl Naxçıvanda beynəlmillət məktəbdə oxumuşdu. O zamanlar bu məktəbə hər kəs gedə bilməzdi. Orada yalnız qabiliyyətli, istedadlı, mütərəqqi düşüncəli uşaqlar təhsil alırdılar. Bizim texnikumumuza qəbul müəllimlərin müsahibəsi, sual-cavabları ilə həyata keçirilirdi. Atasını Əlirza kişi bildirdi ki, oğlum Heydər müəllim olmaq istəyir. Bu, elə mənim də ürəyimdəndir. Qəmətli, boy-buxunlu, ilk baxışdan diqqəti cəlb edən gəncə söhbət etdim. Elə ilk dəqiqələrdən onun bilikli, qabiliyyətli olduğunu duydum, ədəbiyyatdan, dildən, tarixdən verdiyim suallara çox gözəl, əhatəli və təmkinlə cavablar verirdi. Xarici görkəmi də müəllimliyə yaraşan idi. Əsl müəllimliyə layiq keyfiyyətləri var idi.

Yaxşı yadımdadır, 1937-38-ci tədris ilinin əvvəli idi. Dərslər artıq başlanmışdı. Bir gün Əlirza kişi oğlu Heydər bizə texnikuma gəldi. Onda mən texnikumda dil-ədəbiyyat müəllimi və dərslər hissə müdiri işləyirdim.

Ürəyimdə fikirləşirdim ki, ondan yaxşı müəllim olar. O zaman hər yerdə müəllimlərə ciddi ehtiyac duyulurdu. Onunla qısa müsahibədən sonra direktorun yanına getdik. Direktor Kazım Talıblı idi. Ona bildirdim ki, bu gənci texnikumumuza qəbul etmək lazımdır. Mən onunla müsahibə aparmışam və razı qalmışam. Direktor dedi: “Yaxşı, onda riyaziyyatdan da sual-cavab edib, sonra baxarıq”. O, texnikumun riyaziyyat müəllimi Tofiq Bəxtəşini çağırırdı. Tofiq müəllim Heydər Əliyevə bir neçə məsələ və misal verdi. Heydər Əliyev çox çəkmədən verilən tapşırıqları səhsiz yerinə yetirdi. Bəxtəş də məmnunluqla gülməyəyə öz razılığını bildirdi. Beləliklə, Heydər Əliyev texnikuma qəbul etdik. Mən elə həmin gün yeni tələbəmizi sinfə aparıb uşaqlarla tanış etdim. Qəbuldan sonra bütün müəllimlər mənimlə söhbətlərdən ondan razılıq edir, çox istedadlı, fitri qabiliyyətə malik bir uşaq olduğunu vurğulayırdılar. Mən özüm də bunu dərslərimdə

1993-cü ilin baharı idi. Heydər Əliyevin 70 yaşına tamam olurdu. Yanına gedib onu təbrik etdim... O vaxt müavinini çağıraraq tapşırıq verdi ki, Lətif müəllimin 90 illiyini Naxçıvanda təntənəli qeyd etmək lazımdır. Özüm də məruzəçi olacağam.

görüürdüm. Yaşının az olmasına baxmayaraq, özünü bir şəxsiyyət kimi aparırdı. Qətiyyətli, məqsədyönlü, fəal və təşəbbüskar idi. Elmlərə yiyələnmək həvəsi aşırı-yaşırı. Öz düşüncə tərzini, həyata baxışını ilə hamıdan fərqlənirdi. Çox vaxt qoltuğunda kitablar görürdüm.

- Bir çox dahilərin tərcümeyi-halını göstərir ki, onlar ya orta məktəbdə, ya da texnikum və kolleclərdə, universitetlərdə o qədər də yaxşı oxumamışlar. Bəs Heydər Əliyev necə oxuyurdu?

- Heydər Əliyev bütün fənləri əla oxuyurdu. Hər bir dərslə söyləyə hazırlaşır, əlavə materiallarla maraqlanırdı. Tələbələr də onu çox sevirdi, ona hörmətlə yanaşırdılar. O, dərslər danışanda sinfə tam sükut çökürdü. Uşaqlar ona diqqətlə qulaq asırdılar. Gözəl nitqi, ifadəli danışığı tərzini var idi.

Heydər Əliyev heç vaxt tək özünü düşünmürdü. O həmişə yoldaşlarının qayğısına qalır, onların problemləri ilə maraqlanırdı, ehtiyacı olanlara kömək etməyə çalışırdı.

Bir gün Heydər Əliyevin görüşünə getdim. O, mənə görünəcəyəm çox sevindi. Mənim sağ-salamat olmağımdan məmnun qaldı. Oturub xeyli söhbət etdik. Keçmiş günləri xatırladıq...

Baxmayaraq ki, özünün də ehtiyacları az deyildi.

Müəllimlər hamısı ona hörmət qoyur, çox sevirdilər. Tələbələrindən söz açanda Heydər daha çox danışır, Tofiq Bəxtəş deyirdi ki, ondan yaxşı riyaziyyatçı olacaq, onda riyazi təfəkkür çox yüksəkdir. Tarix müəllimi bildirirdi ki, Heydər tariximizi dərinləndirən, ciddi maraqlanırdı, o, yaxşı tarixçi olacaq. Mən isə fikirləşirdim ki, Heydər Əliyev ən yaxşı ədəbiyyatçı, dilçi olacaq. İfadəli, aydın, səlis nitqi, gözəl xətti, savadlı yazısı var idi. Bədii təfəkkürü də çox yüksək idi. Həmişə mütləq edirdi. Ən çətin ərəb və fars sözlərini belə düzgün tələffüz edir və yerində də düzgün işlədirdi.

- Sonralar Heydər Əliyevlə əlaqə saxlamı-sınız? Ümumiyyətlə, onunla neçə dəfə görüşmüşsünüz?

- Texnikumdan sonra Heydər Əliyevlə uzun müddət görüşə bilmədim. Bildiyimiz kimi, Moskvada, Sankt-Peterburqdakı təhsilindən sonra o, Azərbaycana gəldi, müxtəlif

yüksək vəzifələrdə çalışdı. Sovetlər dövründə Azərbaycanın rəhbəri oldu. İrəli çəkilərək Sovet dövlətinin ən yüksək rəhbər vəzifələrindən birinə təyinat edildi. Tarixdə ilk dəfə olaraq türk-müsəlman SSRİ kimi super dövlətin başında duranlardan biri oldu... Amma ona qibtə edənlər, paxıllıq edənlər, düşmən mövqeyində duranlar da tapıldı. Heydər Əliyev yenidən Naxçıvana - doğma elinə, yurduna, torpağına qayıtmalı oldu...

Bir gün Heydər Əliyevin görüşünə getdim. O, mənə görünəcəyəm çox sevindi. Mənim sağ-salamat olmağımdan məmnun qaldı. Oturub xeyli söhbət etdik. Keçmiş günləri xatırladıq...

1993-cü ilin baharı idi. Heydər Əliyevin 70 yaşına tamam olurdu. Yanına gedib onu təbrik etdim. O da bildi ki, mənim də 90 yaşım tamam olur. O vaxt müavinini çağıraraq tapşırıq verdi ki, Lətif müəllimin 90 illiyini Naxçıvanda təntənəli qeyd etmək lazımdır. Özüm də məruzəçi olacağam. Amma iş elə gətirdi ki, Azərbaycanda məlum hadisələr nəticəsində Heydər Əliyev respublika rəhbərliyinə dəvət olundu.

Böyük öndərlə bir görüşüm də Naxçıvan MR-in 75 illik yubileyində olub. Heydər Əliyev bu barədə fərman vermişdi. Yubiley tədbirinə özü gəldi. Təntənəli mərasimdə çıxış edərək müəllimlərini xatırladı. Mənim adıma birinci çəkdi, böyük təvəkkül və sadəlik nümunəsi göstərərək mənim əməyimə yüksək qiymət verdi və mənə özünün ən sevimli müəllimi adlandırdı...

Heydər Əliyevlə son görüşüm 2002-ci il avqustun 12-də oldu. Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə Naxçıvanda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan bölməsi təşkil edilirdi. Heydər Əliyevin sədrliyi ilə Naxçıvanda bölmənin yaradılmasına həsr olunmuş müşavirədə görüşdük.

...Cənab Heydər Əliyev bu müşavirədə də mənim fəaliyyətim haqqında xeyli danışdı. Əməyimə yüksək qiymət verdi. Mənim anadan olmağımın 100, elmi-pedagoji fəaliyyətimin 80 illiyinin keçirilməsi haqqında Naxçıvan MR Ali Məclisinə göstəriş verdi. Onun mənə göstərdiyi bu qayğı və diqqəti heç vaxt unuda bilmərəm...

Müsahibəni apardı:
Yusif ƏLİYEV,

“Azərbaycan müəllimi”, 9 may 2007-ci il